

Opinia robocza
Rady do Spraw Cyfryzacji
Kadencji na lata 2019-2021

W sprawie projektu Uchwały Rady Ministrów
z dnia 9 maja 2019 r.

w sprawie Inicjatywy „Wspólna Infrastruktura Informatyczna Państwa”

Rada ds. Cyfryzacji ocenia inicjatywę „Wspólna Infrastruktura Informatyczna Państwa” jako słuszny krok w kierunku standaryzacji zarządzania infrastrukturą teleinformatyczną administracji publicznej, zauważając jednak, że projektowane rozwiązanie wymaga dopracowania zarówno pod względem proponowanych rozwiązań organizacyjnych, jak i prawnych.

Uchwała w obecnym kształcie może utrudnić proces informatyzacji podmiotów publicznych, ponieważ zobowiązuje je do uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw informatyzacji możliwości wykorzystania Rządowej Chmury Obliczeniowej w przypadku projektowania, budowy lub rozwoju istniejących systemów teleinformatycznych. Wskutek tego mogą powstawać opóźnienia wynikające z uzgadniania każdego zadania teleinformatycznego administracji publicznej, z ministrem oraz Centralnym Ośrodkiem Informatyki jako Operatorem Chmury. Uchwała w obecnym kształcie może spowolnić proces inwestycji ITS w kluczowych instytucjach państwowych, co z kolei skłaniać będzie administrację do unikania obowiązkowych uzgodnień, a tym samym doprowadzi do niezrealizowania generalnych założeń projektu WIIP.

Opiniowana uchwała nie określa zależności między ww. uzgadnianiem projektowania nowych rozwiązań informatycznych z obowiązkami i zadaniami Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji. Obecnie, na podejmowanie inicjatyw w obszarze rozwiązań informatycznych administracji publicznej decydujący wpływ ma KRMC, a brak związku uchwały z pracami KRMC rodzi pytanie czy pozytywnie zaopiniowany przez KRMC projekt może zostać zmieniony wskutek obowiązkowych uzgodnień z ministrem właściwym do spraw informatyzacji.

Finansowanie WIIP ze środków, które dotychczas były przeznaczone lub będą planowane na rozwój i utrzymanie systemów teleinformatycznych administracji publicznej przenoszonych na Rządową Chmurę Obliczeniową spowoduje wzrost ryzyka związanego z realizacją założonych

celów. Rozpatrując ten czynnik, należy uwzględnić jednocześnie brak precyzyjnych regulacji dotyczących wydatkowania środków na rozwój i utrzymanie istniejących już systemów, za które odpowiada organ administracji inny niż minister właściwy ds. informatyzacji, a które znajdują się w Chmurze. Dysponentem środków będzie Centralny Ośrodek Informatyki, ale odpowiedzialność za realizowanie zadań, do których stworzono systemy, będzie nadal po stronie Organu. Uchwała nie precyzuje podziału kompetencji i odpowiedzialności w tym zakresie, jak również nie określa kto będzie decydem oraz kto będzie odpowiadał za kształt modyfikacji systemów i planowanie zamówień publicznych. Nie jest również jasne, który podmiot będzie obciążony kosztami utrzymania Centrów Przetwarzania Danych.

Zdaniem Rady ds. Cyfryzacji realizacja zakupów przez centralnego zamawiającego, tj. Centrum Obsługi Administracji Rządowej, którego działania dotychczas koncentrowały się na obszarach innych niż zakupy rozwiązań klasy ITS i usługi klasy enterprise, może mieć wpływ na, obecnie już i tak długi, czas realizacji postępowań zakupowych. Zakupy wspólne w administracji są proste, gdy dotyczą produktów jednorodnych i masowych, a nie sektorowych i specjalistycznych. Na przykładzie infrastruktury klasy enterprise należy zaznaczyć, że przeciętny przetarg trwa obecnie co najmniej 8 miesięcy (czas liczony od decyzji o zakupie do dostawy urządzeń). Skoncentrowanie tych wszystkich działań w jednej instytucji zamawiającej, poszerzającej jednocześnie zakres zadań swego zespołu, znacznie utrudni możliwości zaspokojenia nawet dotychczasowych potrzeb zamawiających. Ponadto, należy zwrócić uwagę na aktualne zasady finansowania zakupów za pośrednictwem COAR, który powiększane są o wynagrodzenie dla tego podmiotu. Z uchwały nie wynika, czy budżet COAR będzie powiększony kosztem dotychczasowych zamawiających, niezależnych względem siebie, czy finansowanie będzie niezależne, dodatkowe, co może spowodować wzrost kosztów IT w państwie.

Jednocześnie Rada ds. Cyfryzacji zwraca uwagę na konieczność precyzyjnego określenia obszaru technicznego oraz uwzględnienia szczególnego charakteru ITS, jakim jest Infrastruktura Krytyczna. Nie określono wyraźnie czy IK ma korzystać z Rządowej Chmury Obliczeniowej, czy może być jej częścią, choć oba warianty budzą szereg wątpliwości. Ponadto, projektodawca posługuje się pojęciem „sieci łączności rządowej”, co nasuwa wątpliwości o którą sieć de facto chodzi - Sieć Łączności Rządowej (sieć telekomunikacyjna, w zakresie świadczenia usług głosowych) czy GovNet (sieć teletransmisji danych i usług z obszaru bezpieczeństwa Państwa oraz wymiany danych w sektorze publicznym).

W zakresie bezpieczeństwa projekt nie uwzględnia istnienia systemów, które z racji spełnianych funkcji nie mogą się być objęte Rządowym Klastrem Bezpieczeństwa (RKB) (bezpieczeństwo chmury obliczeniowej), a decydem w sprawach polityk bezpieczeństwa tych systemów powinien pozostać podmiot odpowiedzialny za realizację zadań opartych o te systemy czy sieci.

Ocena skutków regulacji nie przedstawia danych dotyczących istniejących Centrów Przetwarzania Danych, sieci i innych rozwiązań, na których ma opierać się Chmura Obliczeniowa. Wiążąc ten fakt z obowiązkiem przeprowadzenia analizy istniejących CPD pod kątem spełnienia wymogów uchwały, dopiero po jej uchwaleniu, należy jednoznacznie przeanalizować czy proponowane rozwiązanie ma oparcie w realnie istniejących zasobach teleinformatycznych.

Rada zwraca uwagę również na brak wymogu potwierdzenia spełnienia wymagań zapewnienia zgodności ze standardami ISO działania Centrum Przetwarzania Danych danego podmiotu i przejściem przez proces certyfikacji. Dodatkowo, sam obowiązek zapewnienia zgodności ze standardami ISO może być spełniony dopiero po przyłączeniu CPD do Rządowej Chmury Obliczeniowej. Takie rozwiązanie może prowadzić do oparcia Chmury na Centrach nie spełniających wymagań w zakresie zarządzania ciągłością działania czy ryzykiem.